

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział 1. W dobie kryzysu państwa i rozbiorów. Charakterologia troski i nadziei	13
Rozdział 2. W kręgu romantycznych apologii polskiego charakteru narodowego	69
Rozdział 3. Szkoła krakowska i inni poszukiwacze „gorzkiej prawdy”	135
Rozdział 4. Przeciwno historycznemu „pesymizmowi”. Od warszawskich pozytywistów do neoromantyków	185
Rozdział 5. Rozterki charakterologii narodowej w Drugiej Rzeczypospolitej	227
Rozdział 6. Charakter narodowy – stereotyp – mit? Dylematy ostatniego półwiecza	273
Zakończenie	307
Indeks osób	318

Spory o polską duszę

Andrzej Wierzbicki – historyk, absolwent Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 1990–1996 zastępca dyrektora Instytutu Historii PAN, w którym obecnie kieruje Pracownią Myśli Społecznej i Politycznej. Autor książek: *Naród – państwo w polskiej myśli historycznej dwudziestolecia międzywojennego* (Wrocław 1978), *Wschód – Zachód w koncepcjach dziejów Polski* (Warszawa 1984), *Spory o polską duszę* (Warszawa 1993), *Konstytucja 3 maja w historiografii polskiej* (Warszawa 1993), *Historiografia polska doby romantyzmu* (Wrocław 1999), *Groźni i Wielcy* (Warszawa 2001), *Europa w polskiej myśli historycznej i politycznej XIX i XX wieku* (Warszawa 2009).

Czy narody, tak jak poszczególni ludzie, posiadają cechy składające się na ich „charaktery”, „usposobienia”, „psychiki” lub jak pisano nierzadko „dusze”? Na jakich podstawach jest oparta wiedza z zakresu tzw. charakterologii narodowej i czy okazała się ona przydatna w wyjaśnianiu przebiegu dziejów? Czy historycy polscy, którzy podejmowali problematykę charakterologiczną, pozostawali na poziomie wiedzy potocznej (stereotypów narodowych), czy też zdołali uzyskać wiedzę głębszą, krytyczną? Charakter narodowy – mit czy rzeczywistość? Jakimi są Polacy? Czy zrozumienie naszych dziejów ojczystych w odwołaniu do charakteru narodowego Polaków ma sens? Na te i inne pytania poszukuje odpowiedzi profesor Andrzej Wierzbicki – autor *Sporów o polską duszę*.